

Indberetning af vildsvin til Vildtudbyttestatistikken for sæsonen 2011/12

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 4. juni 2013

Tommy Asferg

Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 7

Faglig kommentering:
Aksel Bo Madsen og Lars Haugaard
Kvalitetssikring, centret:
Jesper R. Fredshavn

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Indledning	3
Materiale	4
Resultater	5
Diskussion	7

Indledning

Den Danske Vildtudbyttestatistik indeholder oplysninger om nedlagt vildt i Danmark fra og med jagtsæsonen 1941/42. Ikke alle jagtbare vildtarter har været med på vildtudbytteskemaet fra den første sæson. Fx kom selv ret almindelige vildtarter som ringdue, krage og husskade først med på skemaet fra og med sæsonen 1943/44, og egeren og vildkanin kom med fra og med 1952/53. Vildsvin har derimod ikke været med på skemaet, før det i sæsonen 2011/12 var med for første gang, til trods for at vildsvinet har haft en jagttid i alle de år, hvor der har været en landsdækkende vildtudbyttestatistik. At vildsvinet ikke tidligere har været med på skemaet, skyldes formentlig pladsmangel på vildtudbytteskemaet, der indtil sæsonen 2000/01 udelukkende fandtes i en papirudgave, som størrelsesmæssigt skulle holdes inden for ret snævre rammer. Hertil kommer, at jagtudbyttet af vildsvin har været ganske beskedent i vildtudbyttestatistikens tid, og indsamling af udbyttedata for mere talrige vildtarter er blevet prioriteret.

Små udbyttetal er erfaringsmæssigt behæftet med relativ stor usikkerhed. Ud fra det eksisterende kendskab til forekomsten af vildsvin i Danmark måtte vildsvineudbyttet forventes at blive beskedent. Hertil kommer, at nogle jægere måske kunne tænkes at indberette vildsvin, som ret beset er husdyr og ikke fra dyrehave eller den frie vildtbane, eller vildsvin nedlagt i udlandet. På grund af denne usikkerhed med hensyn til validiteten af vildsvineindberetningerne besluttede DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi efter aftale med NST (Naturstyrelsen) at udsende et spørgeskema til de jægere, der havde indberettet udbytte af vildsvin i sæsonen 2011/12. Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen afrapporteres i dette notat.

Materiale

I alt 80 jægere indberettede et samlet udbytte på 467 vildsvin i jagtsæsonen 2011/12. En gennemgang af indberetningerne viste imidlertid en meget grov og iøjnefaldende fejl. En enkelt jæger havde indberettet 233 vildsvin, men der var helt åbenlyst tale om en registreringsfejl. Nederst på papirskemaet, som mange jægere er "vokset op med", er der en "I alt"-rubrik, men det er der ikke på det elektroniske skema, som de fleste jægere benytter i dag. Den pågældende jæger havde alligevel skrevet sumtal ind i den nederste rubrik, som jo netop er vildsvine-rubrikken, da vildsvinet som den senest tilkomne (og fåtallige)art er placeret nederst på skemaet. Denne forklaring er bekræftet gennem telefonisk kontakt til den pågældende jæger.

I alt 39 jægere ud af 79 (49,4 %) svarede på spørgeskemaet, og lige så mange undlod at svare, mens et enkelt spørgeskema kom retur med "Adressat ubekendt" (Tabel 1).

Tabel 1. Antal jægere og vildsvin i spørgeskemaundersøgelsen. En jæger med en fejlregistrering på 233 vildsvin er ikke medregnet i denne tabel, se tekst.

Kategori	Jægere	Vildsvin
Svarede ikke	39	112
Adressat ubekendt	1	1
Svarede, men har ikke nedlagt vildsvin i 2011/12	3	6
Svarede, men vildsvin nedlagt i udlandet	2	12
Svarede	34	67
Total	79	198

Resultater

Som nævnt ovenfor indberettede 80 jægere i alt 431 vildsvin til Vildtudbyttestatistikken for sæsonen 2011/12. Den geografiske fordeling på kommuneniveau er vist i kolonne A i Tabel 2. I samme tabel er vist den geografiske fordeling af de vildsvin, som der indkom svar om i spørgeskemaundersøgelsen (67 vildsvin nedlagt af 34 jægere, jf. Tabel 1), dels fordelingen ifølge indberetningerne til Vildtudbyttestatistikken (kolonne B), dels ifølge jægerens besvarelser på spørgeskemaerne (kolonne C).

Tabel 2. Fordeling på kommuner af vildsvin indberettet til Vildtudbyttestatistikken for jagtsæsonen 2011/12, dels alle indberettede vildsvin, dels de vildsvin, som der kom svar på i spørgebrevsundersøgelsen, henholdsvis som indberettede og bekræftede.

Kommune	Vildtudbyttestatistik	Spørgbrevsundersøgelse	
	Indberettet	Indberettet	Bekræftet
Frederikssund	1		
Holbæk	*89		
Ringsted	*144		
Middelfart	1		
Billund	2	2	2
Tønder	13		
Vejen	1	1	1
Vejle	5	5	5
Herning	6	2	
Holstebro	4	3	9
Norddjurs	16		
Favrskov	6	6	6
Silkeborg	9	2	
Skanderborg	7	1	1
Aarhus	9		
Ikast-Brande	7	4	5
Hedensted	8		
Morsø	2	2	
Skive	8	4	
Viborg	26	12	11
Rebild	6		
Mariagerfjord	3	1	
Jammerbugt	3		
Aalborg	45	18	23
Ikke oplyst	10	4	4
Total	431	67	67

Jægerne har tilsyneladende ikke været specielt omhyggelige med at angive den rigtige kommune i forbindelse med indberetning til Vildtudbyttestatistikken. I hvert fald var der for 21 ud af 62 vildsvin (33,9 %) uoverensstemmelse mellem den kommune, som jægeren havde opgivet i vildtudbytteindberetningen, og den kommune, som det konkrete jagtrevir lå i ifølge svarene på spørgeskemaerne.

Jægerne blev også bedt om at opgive, hvilken "biotoptype" vildsvine var nedlagt i. Det er svært at definere klare kategorier af indhegninger med vildsvin i spektret fra husdyr til dyrehavedyr, så jægerne blev blot bedt om at skelne mellem fri vildtbane, dyrehaver og andre hegninger. Over halvdelen var nedlagt i hegninger (36 ud af 63, 57,1 %), 28,6 % i dyrehaver og 14,3 % på den frie vildtbane.

Tabel 3. Fordeling på hegn, dyrehave og fri vildtbane af 67 vildsvin.

Kommune	Hegning	Dyrehave	Fri vildtbane	Ikke oplyst	Total
Billund	2				2
Vejen			1		1
Vejle	1	4			5
Holstebro	3	6			9
Favrskov	5	1			6
Skanderborg	1				1
Ikast-Brande	2			3	5
Viborg	10	1			11
Aalborg	10	6	6	1	23
Ikke oplyst	2		2		4
Total	36	18	9	4	67

Det kan konstateres, at der findes vildsvin i hegninger i mindst otte kommuner, i dyrehaver i mindst fem kommuner og på den frie vildtbane i mindst to kommuner (Tabel 3).

Kønsfordelingen blandt de nedlagte vildsvin var stort set 50:50, og aldersmæssigt var ca. 25 % af udbyttet 0-1 år, 50 % var 1-2 år og de resterende ca. 25 % over 2 år (Tabel 4).

Tabel 4. Køn og aldersgruppe for 67 vildsvin.

Køn	Aldersgruppe			Ikke oplyst	Total
	0-1 år	1-2 år	Over 2 år		
Han	4	14	11		29
Hun	7	15	3	1	26
Ikke oplyst	6	5	1		12
Total	17	34	15	1	67

Den største del af udbyttet blev nedlagt ved tryk- eller drivjagt (40 ud af 65, 61,5 %), mens resten blev nedlagt ved anstandsagt eller pürsch (Tabel 5).

Tabel 5. Fordeling på jagtformer af 67 vildsvin.

Jagtform	Antal
Anstand	9
Anstand/Pürsch	1
Pürsch	15
Tryk-/Drivjagt	40
Regulering	2
Total	67

Diskussion

Svarene på de udsendte spørgeskemaer viste, at Vildtudbyttestatistikens oplysninger om nedlagte vildsvin er behæftet med mange fejl og dermed stor usikkerhed, i hvert fald for sæsonen 2011/12, som var den første sæson med indberetning af vildsvin.

Den talmæssigt største fejl var en forkert registrering af 233 vildsvin, dvs. mere end halvdelen af det samlede indberettede udbytte på 431. Derudover blev der konstateret en del fejl blandt de øvrige indberetninger. Det må formodes, at de fleste af de vildsvin, der ifølge svarene på spørgeskemaerne er nedlagt i "Hegn" (58,1 % af udbyttet), i virkeligheden er husdyr, som ikke skulle have været indberettet til vildtudbyttestatistikken. Herudover skal der trækkes ca. 20 % fra det samlede udbytte, fordi ca. 7 % af udbyttet var fejlregistreret, idet jægerne svarede, at de ikke havde nedlagt vildsvin i sæsonen 2011/12, og yderligere 14 % var fejlregistreret, fordi de var nedlagt i udlandet. Ca. 14 % af udbyttet vurderes at være nedlagt på den frie vildtbane. Benyttes disse tal til en skønsmæssig beregning af det reelle vildsvineudbytte, så skal udbyttet på ca. 200 dyr først korrigeres ned til 155 dyr for at tage højde for fejlregistreringer og dyr nedlagt i udlandet. Det resterende udbytte fordeler sig med ca. 90 vildsvin fra hegninger (husdyr), 45 fra dyrehaver og 20 fra den frie vildtbane. Dette er det bedste skøn, der kan laves på det foreliggende grundlag, men der skal gøres opmærksom på, at beregningen skal tages med forbehold, for den hviler på et meget spinkelt grundlag. Der skal også gøres opmærksom på, at der ikke i denne sammenhæng er gjort forsøg på at korrigere for manglende indberetninger til Vildtudbyttestatistikken.

I og med at svarprocenten var så lav, som den var, er det svært at vurdere fx den geografiske fordeling i detaljer. Der er således ikke indberettet vildsvin fra alle de kvadrater, hvor der blev registreret vildsvin i Dansk Pattedyrtatlas, og ligeledes i overraskende ringe omfang fra de syd- og sønderjyske kvadrater, hvorfra der ellers er hyppige notitser om vildsvin i aviser og jagtblade og vedholdende meldinger om vildsvin, der "strømmer ind over den dansk-tyske grænse". Det kunne give anledning til spekulationer om, at det måske ikke er alle nedlagte vildsvin, der bliver indberettet til Vildtudbyttestatistikken.

Samlet må det konkluderes, at Vildtudbyttestatistikken for vildsvin - i hvert fald for sæsonen 2011/12 - er behæftet med så stor usikkerhed, at den har meget begrænset udsagnskraft med hensyn til mængden og forekomsten af nedlagte vildsvin i Danmark.